

Sygnatura akt II AKa 243/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wojciech Kociubiński

Sędziowie: SSA Bogusław Tocicki (spr.)

SSA Andrzej Kot

Protokolant: Anna Czarniecka

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marka Ratajczyka

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2015 r.

sprawy z wniosku **M. A. (1)**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 16 czerwca 2015 r. sygn. akt III Ko 112/08

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata K. G. 120- złotych tytułem nieopłaconego wynagrodzenia za pomoc prawną z urzędu udzieloną wnioskodawcy M. A. (1) w postępowaniu odwoławczym oraz 27,60 złotych tytułem zwrotu VAT;

III. stwierdza, że Skarb Państwa ponosi koszty postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Prokuratura Rejonowa w Wołowie prowadziła dochodzenie o sygn. akt 1Ds. 517/07/Ś w sprawie fizycznego i znęcania się przez M. A. (1) nad matką M. A. (2) w okresie od 2005r. do 26 kwietnia 2007r., tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. (k. 5 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie). W trakcie dochodzenia prokurator połączył do wspólnego prowadzenia także inne postępowania przygotowawcze, które prowadzone były w sprawie przestępstw zarzucanych M. A. (1) (k. 113, 172 tychże akt).

Podczas wspomnianego śledztwa, na ustne polecenie prokurator nadzorującej postępowanie przygotowawcze, w dniu 3 października 2007r. funkcjonariusze policji z KPP w W. zatrzymali podejrzanego M. A. (1), który zakwestionował prawidłowość zatrzymania bez pisemnego zarządzenia prokuratora, a także godzinę zatrzymania (18.30 zamiast 18.00) i naniósł odpowiednie adnotacje w protokole zatrzymania (k. 109-110, 247 akt sprawy). Funkcjonariusze policji przeprowadzający czynność zatrzymania zgłosili to, że w trakcie wspomnianej czynności służbowej M. A. (1) dopuścił

się czynnej napaści na policjanta S. W. przez uderzenie go pięścią w twarz, w okolice prawego oka, a także znieważył policjantów: S. W., Ł. W., W. W. i A. H.. Spowodowało to rozszerzenie zarzutów postawionych podejrzanemu M. A. (1).

W dniu 4 października 2007r. prokurator Prokuratury Rejonowej w Wołowie przedstawiła M. A. (1) zarzuty o to, że:

I. w okresie od 16 grudnia 2005 r. do 3 października 2007 r. w W. znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją matką M. A. (2) w ten sposób, że wielokrotnie wyzywał ją słowami wulgarnymi, groził pobiciem oraz pozbawieniem życia m.in. poprzez zrzucenie cegły na głowę lub odkręcenie gazu, umieszczeniem w szpitalu psychiatrycznym, wyganiał z domu, zakłócał spokój nocny m.in. poprzez stukanie i trzaskanie drzwiami, wykręcał korki od licznika energetycznego, zamykał drzwi, uniemożliwiając pokrzywdzonej wejście do domu, co powodowało, iż zmuszana była do spędzania odpoczynku nocnego u swoich znajomych, popychał, szarpał, zaś w dniu 18 października 2006 r. uderzył matkę w twarz, w wyniku czego doznała ona obrażeń w postaci stłuczenia twarzy w okolicy policzka prawego, które to naruszyły czynności narządów jej ciała na czas poniżej dni siedmiu, tj. o czyn z art. 207 § 1 kk i art. 157 § 2 kk w związku z art. 11 § 2 k.k.;

II. w dniu 15 czerwca 2007 r. w W. w trakcie przeprowadzanej interwencji domowej przez funkcjonariuszy policji z KPP w W. znieważył J. W. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, tj. o czyn z art. 217 § 1 k.k.;

III. w dniu 28 lutego 2007 r. w W. w trakcie przeprowadzanej interwencji domowej znieważył funkcjonariusza policji z KPP w W. K. K. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k.;

IV. w dniu 4 lipca 2007 r. w W. w trakcie przeprowadzanej interwencji domowej znieważył funkcjonariusza policji z KPP w W. A. H. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k.;

V. w dniu 16 sierpnia 2007 r. w W. znieważył funkcjonariusza policji z KPP w W. G. K. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k.;

VI. w dniu 16 sierpnia 2007 r. w W. znieważył funkcjonariusza policji z KPP w W. K. K. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k.;

VII. w dniu 5 maja 2007 r. w P., używając słów wulgarnych, groził S. T. pobiciem i zatruciem wody w stawach, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym realną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 kk i art. 216 § 1 kk w związku z art. 11 § 2 k.k.;

VIII. w czasie i miejscu jak w pkt VII naruszył nietykalność cielesną S. T. w ten sposób, że złapał go ręką za gardło, tj. o czyn z art. 217 § 1 k.k.;

IX. w czasie i miejscu jak w pkt VII, bezpośrednio po wyżej opisanym zdarzeniu znieważył S. T. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k.;

X. w dniu 5 maja 2007 r. w P. znieważył K. M. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k.;

XI. w dniu 3 października 2007 r. w W. w trakcie przeprowadzania czynności służbowych związanych z zatrzymaniem jego osoby, użył przemocy wobec funkcjonariusza policji z KPP w W. – S. W., w ten sposób, że uderzył go pięścią w twarz, czym spowodował u niego obrażenia w postaci obrzęku na powiece dolnej oka prawego, które to naruszyły czynności narządów jego ciała na czas poniżej dni siedmiu, chcąc w ten sposób, uniemożliwić dokonanie prawnych czynności służbowych, tj. o czyn z art. 224 § 2 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

XII. w czasie i miejscu jak w pkt XI oraz w Komendzie Powiatowej Policji w W., działając w ciągu przestępstw, używając słów wulgarnych wielokrotnie groził funkcjonariuszowi policji S. W. pozbawieniem życia, w związku z wykonywaniem

przez niego czynności służbowych, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 226 § 1 kk i art. 224 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 91 § 1 k.k.;

XIII. w czasie i miejscu jak w pkt XI oraz w KPP w W., działając w ciągu przestępstw, używając słów wulgarnych wielokrotnie groził funkcjonariuszowi policji Ł. W. pozbawieniem życia, w związku z wykonywaniem przez niego czynności służbowych, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 226 § 1 kk i art. 224 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 91 § 1 k.k.;

XIV. w czasie i miejscu jak w pkt XI oraz w Komendzie Powiatowej Policji w W., działając w ciągu przestępstw, używając słów wulgarnych wielokrotnie groził funkcjonariuszowi policji W. W. pozbawieniem życia, w związku z wykonywaniem przez niego czynności służbowych, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 226 § 1 kk i art. 224 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 91 § 1 k.k.;

XV. w dniu 3 października 2007 r. w Komendzie Powiatowej Policji w W. w trakcie wykonywania czynności służbowych związanych z zatrzymaniem jego osoby, używając słów wulgarnych groził pozbawieniem życia funkcjonariuszowi policji A. H., przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 226 § 1 kk i art. 224 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

XVI. w dniu 3 października 2007 r. w W. dokonał uszkodzenia i uczynił bezużytecznym dokument w postaci protokołu zatrzymania osoby w ten sposób, że naniósł na nim niedopuszczalne poprawki i wprowadził oznaczenia podważające moc dowodową tegoż dokumentu poprzez skreślenie godziny zatrzymania, wykreślenie częściowe przyczyn zatrzymania, wykreślenie oświadczenia dotyczącego jego stanu zdrowia oraz wykreślenie zapisu dotyczącego omówienia skreśleń oraz poprawek poczynionych w protokole, wprowadzając pod tym swoje zapisy, tj. o czyn z art. 276 k.k. (k. 201-205 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie).

Przesłuchany w charakterze podejrzanego M. A. (1) nie przyznał się do popełnienia zarzuconych mu przestępstw i odmówił składania wyjaśnień (k. 248-249 akt sprawy). Podobnie nie przyznał się do popełnienia przestępstw podczas kolejnych przesłuchań w trakcie śledztwa (k. 217-219, 694-697, 923-926, 1517 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie).

Na wniosek Prokurator Prokuratury Rejonowej w Wołowie, postanowieniem z dnia 5 października 2007r. sygn. II Kp – 206/07 Sąd Rejonowy w Wołowie zastosował wobec podejrzanego M. A. (1) tymczasowe aresztowanie na okres 3 miesięcy (k. 209-215, 216-220, 221-225 tychże akt). Następnie M. A. (1) został osadzony w Areszcie Śledczym we W..

W uzasadnieniu tego orzeczenia wskazano, że zachodzi przesłanka ogólna do stosowania środków zapobiegawczych z art. 249 § 1 k.p.k., ponieważ zgromadzony materiał dowodowy w postaci zeznań świadków i zaświadczeń lekarskich wskazuje na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzanego zarzucanych mu czynów. Ponadto Sąd Rejonowy w Wołowie uznał, że potrzeba stosowania tymczasowego aresztowania znajduje uzasadnienie w fakcie realnej obawy, że podejrzany ze względu na specyfikę i charakter zarzutów będzie zmierzał do uniknięcia odpowiedzialności karnej i w tym celu utrudniał postępowanie karne poprzez nakłanianie świadków do składania fałszywych zeznań. Przede wszystkim jednak, konieczność zastosowania wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania w ocenie Sadu Rejonowego w Wołowie była uzasadniona przesłanką z art. 258 § 3 k.p.k., a zatem realną obawą, że może on popełnić przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, zwłaszcza że popełnieniem takich przestępstw groził różnym osobom. Przemawia za tym duży poziom agresji w zachowaniu podejrzanego, kierowanej wobec osób z najbliższego kręgu rodzinnego jak i wobec osób przypadkowych, co potwierdzała przedstawiona przez prokuratora opinia sądowo – psychiatryczna sporządzona do innej sprawy przeciwko podejrzanemu, w której skierowano już akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Wołowie. Wynikało z niej, że podejrzany ma zaburzenia osobowości typu paranoicznego, cechujące się zachowaniami niepoddającymi się wpływowi korygującym ze strony otoczenia z powodu nadmiernej ksobności, podejrzliwości i wrogości. Zaburzenia te dotyczą sfer jego funkcjonowania od rodzinnej, poprzez społeczną, aż po zawodową. Jak stwierdził Sąd Rejonowy, nie ma żadnej gwarancji, że podejrzany na wolności zmieni swoje zachowanie i nie zachowa się w sposób agresywny z dużym użyciem przemocy, powodującym poważne obrażenia ciała o nieodwracalnych skutkach, w szczególności wobec matki, ale także wobec innych osób. Obawę tę Sąd

Rejonowy w Wołowie dostrzegwał w tym, że M. A. (1) był uprzednio karany i działał w okresie próby, nie dostrzegając negatywnych przesłanek do odstąpienia od stosowania tymczasowego aresztowania, określonych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., a także możliwości zastosowania innych środków zapobiegawczych, w szczególności dozoru policji, w sytuacji ujawnianego przez podejrzanego bardzo dużego poziomu wrogości wobec funkcjonariuszy policji (k. 221-225 tychże akt).

W posiedzeniu w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania nie wziął udziału, adw. W. Ś., który został wyznaczony obrońcą z urzędu podejrzanego M. A. (1) zarządzeniem sędziego Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 4 października 2017r., jednak zarządzenie to zostało doręczone prokuratorowi dopiero w dniu 9 października 2007r. (k. 290 akt sprawy).

Na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania w dniu 11 października 2007r. wniósł zażalenie obrońca podejrzanego M. A. (1), w którym podniósł, że orzeczenie to zapadło w wyniku błędu w ustaleniach faktycznych, polegającego na przyjęciu, iż podejrzany będzie nakłaniał świadków do składania fałszywych zeznań i brak rozważenia przesłanek z art. 259 § 1 pkt 1 k.p.k.. W uzasadnieniu zażalenia obrońca podejrzanego podniósł, że stosowanie tymczasowego dotknęło oskarżonego i jego osoby najbliższe. Obrońca stwierdził, że M. A. (1) był jedynym żywicielem rodziny i był zatrudniony jako sprzedawca w sklepie nocnym we W., a jego wynagrodzenie kształtowało się w granicach 1.000-1.500,- złotych. Żona podejrzanego B. A. nie pracowała, gdyż rozwiązano z nią umowę o pracę z dniem 30.09.2007r., natomiast dorosła córka M. A. (3) została zarejestrowana jako bezrobotna bez prawa do zasiłku i tylko do sierpnia 2007r. otrzymywała stypendium w wysokości 538,30 złotych, a obecnie stałym dochodem stał się zasiłek rodzinny dla małoletniej córki A. A. (1) w kwocie 64 złotych miesięcznie, zaś dopiero od listopada 2007r. żona podejrzanego nabędzie prawo do zasiłku w wysokości 538,30 złotych. Jak podał obrońca w zażaleniu, innych dochodów ani oszczędności podejrzany i jego rodzina nie posiadali, zaś podejrzany wraz ze swoją matką M. A. (2), jako współwłaściciel nieruchomości położonej w W., partycypuje w opłatach za gaz, wodę i elektryczność w kwocie około 150,- złotych miesięcznie, przesyłając powyższą kwotę przekazem pocztowym swojej matce. Ponadto żona podejrzanego posiada liczne zobowiązania finansowe z tytułu uzyskanych pożyczek, na co obrońca przedstawił szereg dokumentów (k. 251-253 akt sprawy).

Wśród dokumentów dołączonych przez obrońcę podejrzanego do zażalenia znalazło się także świadectwo pracy podejrzanego M. A. (1) ze spółki z o.o. (...) we W. przy ul. (...), z którego wynikało, że w dniach 9-31 sierpnia 2007r. pracował jako kasjer – sprzedawca i umowa o pracę została rozwiązana z upływem okresu, na jaki ją zawarto (k. 254 akt sprawy).

Zażalenie na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wniósł także osobiście podejrzany M. A. (1) zarzucając, że zostało ono wydane „bezprawnie, bezzasadnie i bezpodstawnie z rażącym naruszeniem przepisów prawa, na zasadzie matactwa i manipulacji”, a jego zatrzymanie nastąpiło bez pisemnego zarządzenia prokuratora. Zakwestionował obciążający go materiał dowodowy i podniósł, że prokurator złożył wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania z zemsty za doniesienia o przekroczeniu uprawnień przez prokuratora oraz policjantów, kierowane uprzednio przez M. A. (1). Jako były policjant, podejrzany M. A. (1) zakwestionował też o swoje wrogości wobec funkcjonariuszy policji, a także o tym, że jest człowiekiem niebezpiecznym i agresywnym, skoro pracuje jako kasjer w delikatesach całodobowych we W.. Potwierdził sytuację rodzinną wskazaną w zażaleniu obrońcy adw. W. Ś. (k. 255-257 akt sprawy).

Postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 26 października 2007r. sygn. IV Kz – 1186/07 uwzględniono wspomniane zażalenia i zmieniono zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylono tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec podejrzanego M. A. (1) i zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci dozoru policji, zobowiązując go do stawiennictwa w KPP w W. w każdą środę (k. 4 akt sprawy). Tego samego dnia podejrzany został zwolniony z Aresztu Śledczego we W..

Ostatecznie śledztwo zakończyło się skierowaniem przez Prokurator Prokuratury Rejonowej w Wołowie w dniu 31 marca 2011r. aktu oskarżenia przeciwko M. A. (4), w którym postawiono mu zarzuty popełnienia łącznie 43 przestępstw (k. 1603-1626 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie).

Wyrokiem z dnia 16 października 2014r. sygn. akt VII K – 6/13 Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej, VII Zamiejskowy Wydział Karny w W. skazał M. A. (1) za następujące czyny:

- za przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności;
- za ciąg przestępstw z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
- za ciąg przestępstw z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę jednego roku pozbawienia wolności;
- za przestępstwo z art.190 § 1 k.k. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- za ciąg przestępstw z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- za przestępstwo z art.190 § 1 k.k. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;
- za przestępstwo z art. 224 § 2 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności;
- za przestępstwo z art. 224 § 2 k.k. i art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;
- za przestępstwo z art. 224 § 2 k.k. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- za przestępstwo z art. 276 k.k. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;
- za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- za przestępstwo z art. 226 § 1 k.k. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Jednocześnie Sąd Rejonowy w Wołowie połączył wymierzone kary jednostkowe i orzekł w stosunku do oskarżonego M. A. (1) karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r. i w dniu 10 października 2008r. (k. 185-195 akt sprawy oraz k. 2162-2200n akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie).

Wspomnianym wyrokiem Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej, VII Zamiejskowy Wydział Karny w W. uniewinnił oskarżonego M. A. (1) od 10 innych zarzucanych mu czynów, przy czym żadne z tych przestępstw nie było objęte zarzutami stawianymi M. A. (1) w momencie kierowania wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania w dniu 4 października 2007r. i żadne z nich nie było podstawą stosowania tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r..

W wyroku tym umorzono wobec postępowanie karne wobec oskarżonego M. A. (1) w odniesieniu do 5 czynów, wśród których z powodu przedawnienia karalności umorzono postępowanie w stosunku 4 zarzutów stawianych M. A. (1) w momencie kierowania wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania w dniu 4 października 2007r. i stosowania tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r.. Były to następujące zarzuty o to, że:

- 1) w dniu 15 czerwca 2007 r. w W. w trakcie przeprowadzanej interwencji domowej przez funkcjonariuszy policji z KPP w W. znieważył J. W. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, tj. o czyn z art. 217 § 1 k.k.;
- 2) w czasie i miejscu jak w pkt VII naruszył nietykalność cielesną S. T. w ten sposób, że złapał go ręką za gardło, tj. o czyn z art. 217 § 1 k.k.;

3) w czasie i miejscu jak w pkt VII, bezpośrednio po wyżej opisanym zdarzeniu znieważył S. T. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k.;

4) w dniu 5 maja 2007 r. w P. znieważył K. M. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k..

Wszystkie wymienione przestępstwa, zarzucone M. A. (1) w momencie stosowania tymczasowego aresztowania, co do których w wyroku umorzono postępowanie, były zagrożone karami nieprzekraczającymi jednego roku pozbawienia wolności, a zatem w momencie stosowania tymczasowego aresztowania w dniu 5 października 2007r., zgodnie z przepisem art. 259 § 3 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją, czyli przed 1 lipca 2015r., nie mogły stanowić podstawy stosowania najsurowszego ze środków zapobiegawczych.

Wyrokiem z dnia 25 marca 2015r. sygn. IV Ka – 126/15 Sąd Okręgowy we Wrocławiu nie uwzględnił apelacji wniesionych przez oskarżonego M. A. (1) i jego obrońcę i utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej, VII Zamiejskowy Wydział Karny w W. z dnia 16 października 2014r. sygn. akt VII K – 6/13 (k. 233-241 akt sprawy oraz k. 2230-2251 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie).

Jeszcze przed wydaniem prawomocnego wyroku przez Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej, VII Zamiejskowy Wydział Karny w W. w sprawie o sygn. akt VII K – 6/13, w dniu 15 kwietnia 2008r. M. A. (1) skierował do Sądu Okręgowego we Wrocławiu wniosek o zasądzenie 230.000 złotych tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za oczywiste niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r. (k. 1-3). W uzasadnieniu wniosku M. A. (1) podniósł następujące okoliczności:

- w dniu 3 października 2017r. został zatrzymany przez policjantów bez pisemnego zarządzenia prokuratora, wyłącznie na podstawie ustnego polecenia;
- do dnia 5 października 2007r. był osadzony w aresztach policyjnych w Ś. i w T.;
- w czasie posiedzenia sądu w przedmiocie stosowania tymczasowego aresztowania zaprzeczył stawianym zarzutom;
- do momenty zatrzymania, mimo prowadzenia postępowania przygotowawczego przez okres 2 lat, prokurator nie przedstawił mu żadnych zarzutów;
- po wyprowadzeniu M. A. (1) po zakończeniu posiedzenia sądu w przedmiocie stosowania tymczasowego aresztowania, w oczekiwaniu na ogłoszenie postanowienia, prokurator nie opuścił sali rozpraw;
- w posiedzeniu sądu w przedmiocie stosowania tymczasowego aresztowania w dniu 5 października 2007r. nie wziął udziału obrońca M. A. (1), wyznaczony z urzędu w dniu 4 października 2007r.;
- adwokat dowiedział się przypadkowo o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wobec M. A. (1) i tylko przez przypadek złożył zażalenie;
- brak było podstaw do zastosowania wobec M. A. (1) najsurowszego ze środków zapobiegawczych;
- powołane w postanowieniu o zastosowaniu tymczasowego aresztowania nieprzesłuchanie w charakterze świadków żony i córki M. A. (1) nie mogło skutkować na jego niekorzyść i uzasadniać stosowania tymczasowego aresztowania;
- zarzuty stawiane przez prokuratora były fikcyjne, a sąd rejonowy bezprawnie pozbawił go wolności, wyłącznie w wyniku porozumienia z prokuratorem w celu „skruszenia go”;
- w wyniku tymczasowego aresztowania rodzina M. A. (1) została pozbawiona środków do życia;

- w wyniku tymczasowego aresztowania M. A. (1) został upokorzony, ośmieszony, poniżony i upodlony;
- sąd odwoławczy uchylił w dniu 26 października 2007r. tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec M. A. (1).

Na rozprawie głównej w dniu 3 lutego 2009r. wnioskodawca M. A. (1) rozszerzył wysokość dochodzonych roszczeń, wnosząc o zasądzenie na jego rzecz łącznie 250.000 złotych tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia. Wskazał jednocześnie, że w wyniku niesłusznego tymczasowego aresztowania został zwolniony z pracy i przez 3 miesiące pozostawał bez pracy (k. 13 akt sprawy).

Po złożeniu przez M. A. (1) wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r. postępowanie w tej sprawie było zawieszono do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego przed Sądem Rejonowym w Środzie Śląskiej, VII Zamiejscowy Wydział Karny w W. w sprawie o sygn. akt VII K – 6/13 (k. 136, 145, 160, 172 akt sprawy i zostało podjęte w dniu 29 kwietnia 2015r. (k. 199 akt sprawy).

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2015r. sygn. akt III Ko – 112/08 Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił żądanie wnioskodawcy M. A. (1) o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne pozbawienie wolności w okresie od 3 października 2007r. do 26 października 2007r. i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa. Jednocześnie zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. G. kwotę 236,16 złotych brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu (k. 212, 215-217 akt sprawy).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy we Wrocławiu wskazał, że niesporny jest fakt zatrzymania M. A. (1) w dniu 3 października 2007r. a następnie tymczasowego aresztowania do 26 października 2007r., jednak okres pozbawienia wolności, za który M. A. (1) domaga się odszkodowania i zadośćuczynienia, został w całości prawomocnie zaliczony na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności w sprawie, w której te środki były stosowane. Powyższy fakt w ocenie Sądu powoduje konieczność oddalenia żądania wnioskodawcy i w tym zakresie Sąd Okręgowy we Wrocławiu powołał się na stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007r. sygn. I KZP – 28/07, zgodnie z którym „zaliczenie, według reguł wynikających z art. 417 k.p.k. i art. 63 k.k., okresu tymczasowego aresztowania na poczet kar orzeczonych wobec skazanego w tej samej lub w innej sprawie wyklucza późniejsze skuteczne wystąpienie z roszczeniem o odszkodowanie lub zadośćuczynienie na podstawie przepisów Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, za ten sam okres, jak również wcześniejsze uzyskanie odszkodowania lub zadośćuczynienia w tym trybie wyklucza zaliczenie tego okresu tymczasowego aresztowania na poczet takich kar” (OSNKW 2007, z. 10, poz. 70 – Prokuratura i Prawo – wkładka 2007, nr 12, poz. 18). Podzielając w pełni ten pogląd prawny i jego szeroką argumentację zawartą w uzasadnieniu Sąd Okręgowy oddalił żądanie wnioskodawcy oceniając, że w świetle wykładni przepisów przywołanych w postanowieniu Sądu Najwyższego prawomocne zaliczenie całego okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w skutek zatrzymania i tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności wyklucza zasądzenie za ten okres pozbawienia wolności odszkodowania lub zadośćuczynienia (k. 215-217 akt sprawy).

Apelację od powyższego wyroku wywiósł w całości pełnomocnik z urzędu wnioskodawcy M. A. (1), adw. K. G. (k. 220-222 akt sprawy). Powołując się na przepisy art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 i 4 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi **zarzucił:**

I. obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, mianowicie art. 4 k.p.k. poprzez niezbadanie okoliczności dotyczących niesłusznosci stosowania tymczasowego aresztowania;

II. obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 552 § 1 k.p.k. poprzez uznanie, iż wnioskodawcy nie przysługuje odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik wnioskodawcy podniósł następujące okoliczności:

- ocena słuszności tymczasowego aresztowania nie może być przeprowadzona jedynie od strony prawidłowości decyzji o nim z chwili jej wydania, natomiast powinna być dokonana na podstawie całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, z uwzględnieniem całego toku postępowania karnego, w szczególności zaś prawomocnego jej rozstrzygnięcia, a więc przez pryzmat orzeczenia, które prawomocnie zakończyło proces;
- Sąd Rejonowy w Wołowie uznał M. A. (1) za winnego 11 przestępstw z 43 zarzucanych mu aktem oskarżenia, z czego można stwierdzić, że od większości zarzucanych przestępstw M. A. (1) został uniewinniony, a częściowo umorzono postępowanie karne;
- w zaskarżonym wyroku Sąd Okręgowy we Wrocławiu nie poczynił żadnych ustaleń dotyczących tego, że wnioskodawca został od większości zarzutów uniewinniony, nie ustalił przy tym z jakiego powodu stosowane było wobec M. A. (1) tymczasowe aresztowanie, tj. czy w związku z zarzutami, od których został uniewinniony albo co do których postępowanie umorzono, a także czy było ono słuszne;
- uznanie, że mechanizm wskazany w art. 63 k.k. i art. 417 k.p.k. jest „pełnowartościową” formą kompensaty za powstałą krzywdę (szkodę), można kwestionować na gruncie standardów konstytucyjnych dotyczących możliwości ograniczania przez ustawodawcę wymiaru odszkodowania lub zadośćuczynienia za spowodowaną przez organy władzy państwowej szkodę (art. 77 ust. 1 oraz 41 ust. 5 Konstytucji);
- choć Konstytucja nie wprowadza zakazu ustawowych ograniczeń zasady pełnego odszkodowania, to jednak umożliwia je tylko i wyłącznie w zgodzie z wyrażoną w art. 31 ust. 3 Konstytucji zasadą proporcjonalności. Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do kompensacji w przypadku bezprawnego pozbawienia wolności, gdyż jak słusznie podnosi Trybunał Konstytucyjny ranga dobra prawnego, jakim jest wolność jednostki, jest szczególnie wysoka;
- art. 5 ust. 5 Konwencji Europejskiej stanowi, że każdy, kto został pokrzywdzony przez niezgodne z treścią tego artykułu zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo do odszkodowania wobec czego automatyczne zaliczenie okresu tymczasowego aresztowania na poczet kary nie może zostać uznane za zgodne z Konwencją Europejską;
- za zdarzenie powodujące szkodę czy krzywdę należy uznać fakt pozbawienia wolności, „którego oskarżony nie powinien był odcierpieć”. Skarb Państwa będzie odpowiadał za szkodę obejmującą zarówno rzeczywistą stratę, jak i utracone korzyści oraz krzywdę, jeżeli będą one wynikały (pozostawały w związku przyczynowym) z faktu pozbawienia wolności. Wówczas na ten czas należy oceniać fakt powstania szkody tj. właśnie na czas faktycznego pozbawienia wolności: np. utraconych zarobków, poczucia krzywdy wynikającego z faktu tymczasowego aresztowania itp.
- wnioskodawca M. A. (1) został pokrzywdzony poprzez nieuzasadnione stosowanie tymczasowego aresztowania, gdyż przesłanki do jego zastosowania nie zachodziły, a zaliczenie tymczasowego aresztowania na poczet późniejszej kary nie może stanowić o braku krzywd i strat związanych z tymczasowym aresztowaniem.

Stawiając powyższe zarzuty, pełnomocnik wnioskodawcy, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania;
- 2) zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W osobistym piśmie procesowym nazwanym „apelacją” wnioskodawca M. A. (1) sformułował wobec zaskarżonego wyroku zarzuty: obraży przepisów prawa materialnego, obraży przepisów prawa procesowego, które miały wpływ na treść orzeczenia oraz błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia (k. 223-224). Powtórzył argumenty o niesłuszności tymczasowego aresztowania powołane we wniosku o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia, a ponadto podniósł, że został uniewinniony od 10 zarzutów, a co do 5 zarzutów

umorzono postępowanie, natomiast następnym „przekrętem i przewalem”, jakiego dopuścił się sędzia i prokurator było zatajenie i ukrycie akt dochodzenia Ds. 674/07 w sprawie z doniesienia M. A. (1) przeciwko S. T.. Wnioskodawca wniósł o: uchylenie zaskarżonego wyroku, który „jest tylko naruszaniem praw i manipulacją mająca na celu ukrycie bandytyzmu sędziego i prokuratora” oraz uwzględnienie w całości roszczeń wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona na korzyść wnioskodawcy M. A. (1) przez jego pełnomocnika procesowego, a także argumenty zawarte w osobistym piśmie procesowym wnioskodawcy M. A. (1) zatytułowanym „apelacja” nie zasługiwały na uwzględnienie, a zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy, gdyż tymczasowe aresztowanie wnioskodawcy podczas śledztwa Prokuratury Rejonowej w Wołowie w okresie od 3 października 2007r. do 26 października 2007r. z pewnością nie było niewątpliwie niesłuszne, a zatem nie zachodziły podstawy z art. 552 § 4 k.p.k. do zasądzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, jakie powstały w wyniku jego zastosowania.

Jedynie dla porządku należy przypomnieć, że obowiązujący obecnie k.p.k. z 1997r. odmiennie określił podstawy dochodzenia kodeks odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne stosowanie najsurowszego ze środków zapobiegawczych. Ustawodawca oszedł bowiem od przyjmowanej w d.k.p.k. z 1969r. kategorii „oczywiście niesłusznego” tymczasowego aresztowania jako podstawy odszkodowania i zadośćuczynienia, co prowadziło do rezygnacji z oceny niesłuszności tymczasowego aresztowania ex tunc, a zatem na podstawie ustaleń dowodowych w momencie zastosowania tego środka zapobiegawczego i w okresie jego stosowania (por. postanowienie SN z dnia 2 lutego 1974r. sygn. II KZ – 255/73 – OSNKW 1997, z. 5, poz. 100; a także postanowienie SN z dnia 10 grudnia 1986r. sygn. V KRN – 411/86 – OSNKW 1987, z. 9-10, poz. 78). Notabene, nawet po rządami poprzednio obowiązującej procedury karnej, w orzecznictwie i wypowiedziach niektórych przedstawicieli doktryny przyjmowano, że tymczasowe aresztowanie, które w momencie zastosowania było zasadne, może stać się oczywiście niesłuszne, a także oceny w tym zakresie należy dokonywać ex nunc, przez pryzmat wyniku całego postępowania karnego (por. postanowienie SN z dnia 3 czerwca 1976r. sygn. I KZ – 59/76 – OSNKW 1976, z. 7-8, poz. 98; a także A. Blusiewicz, P. Hofmański – Materialnoprawne warunki odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę spowodowaną oczywiście niesłusznym tymczasowym aresztowaniem – Palestra 1981, nr 10-12, s. 37 i następane).

Zgodnie z obecnie obowiązującym przepisem art. 552 § 4 k.p.k., przy ocenie „niewątpliwiej niesłuszności” tymczasowego aresztowania, jako przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, należy ocenić nie tylko jakie orzeczenie zapadło w postępowaniu karnym wobec osoby, która została pozbawiona wolności, lecz także czy – niezależnie od ostatecznego wyniku postępowania – w realiach konkretnej sprawy:

- 1) zachodziły w momencie stosowania tymczasowego i w trakcie jego trwania w ogóle podstawy dowodowe uzasadniające postawienie zarzutów (art. 249 § 1 k.p.k.);
- 2) w momencie stosowania tymczasowego i w trakcie jego trwania istniały pozostałe przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania (art. 258 k.p.k., art. 263 k.p.k. i art. 264 k.p.k.);
- 3) nie było wystarczające dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania zastosowanie łagodniejszych środków zapobiegawczych (art. 251 § 3 k.p.k. i art. 253 k.p.k.);
- 4) zachodziły szczególne względy przemawiające za odstąpieniem od stosowania tymczasowego aresztowania albo wskazujące na orzeczenie innej kary niż bezwzględna kara pozbawienia wolności (art. 259 § 1-3 k.p.k.).

W uchwale z dnia 15 września 1999 r. sygn. I KZP – 27/99 Sąd Najwyższy przyjął, że: „1. Odpowiedzialność Skarbu Państwa z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania (art. 552 § 4 k.p.k.) opiera się na zasadzie ryzyka.

2. Niewątpliwie niesłusznym, w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k., jest takie tymczasowe aresztowanie, które było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k., oraz tymczasowe aresztowanie oskarżonego (podejrzanego),

powodujące dolegliwość, której nie powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także, w szczególności, prawomocnego jej rozstrzygnięcia” (OSNKW 1999, z. 11-12, poz. 72; podobnie w uchwale SN z dnia 23 maja 2006r. sygn. I KZP – 5/06 –OSNKW 2006, z. 6, poz. 55).

Jeżeli chodzi o końcowe rozstrzygnięcie w sprawie wnioskodawcy M. A. (1), to należy się zgodzić z Sądem Okręgowym we Wrocławiu, że prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 16 października 2014r. sygn. akt VII K – 6/13, utrzymanym w mocy przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 25 marca 2015r. sygn. IV Ka – 126/15 (k. 185-195, 233-241 akt sprawy oraz k. 2162-2200n, 2230-2251 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie) M. A. (1) został skazany prawomocnie za szereg przestępstw na karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono w całości okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r. i w dniu 10 października 2008r..

S am fakt zaliczenia w całości okresu uprzedniego zatrzymania i tymczasowego aresztowania na poczet wymierzonej później kary (w oparciu o przepis y art. 63 k.k. lub art. 417 k.p.k.) nie przesądza jednoznacznie o braku podstaw do roszczeń o odszkodowanie i zadośćuczynienie. Wynika to już choćby z faktu, że znacznie surowsze są rygory wykonywania tymczasowego aresztowania niż wykonania kary pozbawienia wolności (np. poprzez ograniczenie widzeń, korespondencji, kontaktów telefonicznych, odizolowania od współoskarżonych, osadzenia w jednostce penitencjarnej z dala od miejsca zamieszkania, co ogranicza kontakty z osobami najbliższymi itp.). W każdym wypadku należy zatem indywidualnie oceniać zasadność roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania przez ten przyzmat, czy zaliczenie zatrzymania i tymczasowego aresztowania na poczet wymierzonej kary w całości zrekompensowało szkodę i krzywdę wnioskodawcy .

W odniesieniu do roszczeń wnioskodawcy M. A. (1), niewątpliwie zaliczenie w całości okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie o sygn. VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej, VII Zamiejscowy Wydział Karny w W. w prawomocnym wyroku z dnia 16 października 2014r. sygn. akt VII K – 6/13 w całości zrekompensowało szkodę i krzywdę wnioskodawcy.

Po pierwsze, oceniając wszelkie okoliczności prowadzonego przeciwko wnioskodawcy postępowania karnego, a w szczególności okoliczności dotyczące podstaw do zastosowania wobec niego najsurowszego ze środków zapobiegawczych, to należy jednoznacznie stwierdzić, że zarówno postanowienie Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 5 października 2007r. sygn. II Kp – 206/07 o zastosowaniu tymczasowego aresztowania (k. 209-215, 216-220, 221-225 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie), jak i postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 26 października 2007r. sygn. IV Kz – 1186/07, którym uwzględniono zażalenia M. A. (1) i jego obrońcy z urzędu oraz zmieniono zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylono tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec podejrzanego M. A. (1) i zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci dozoru policji (k. 4 akt sprawy), jednoznacznie i słusznie przesądziły, że w momencie stosowania tymczasowego i w trakcie jego trwania zachodziły ogólne podstawy dowodowe uzasadniające postawienie zarzutów (art. 249 § 1 k.p.k.). Wśród tych dowodów niewątpliwie na czoło wysuwały się zeznania świadków oraz powołane przez Sad Rejonowy w Wołowie świadectwa sądowo-lekarskie, oceniane na tle wyjaśnień ówczesnego podejrzanego M. A. (1).

W tym kontekście, wbrew zarzutom wnioskodawcy M. A. (1) wyrażonym we wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie, w szeregu oświadczeniach procesowych i w zeznaniach wnioskodawcy w trakcie niniejszego postępowania, a także wbrew zarzutom z jego pisma procesowego złożonego na potrzeby postępowania odwoławczego zatytułowanym „apelacja”, postanowienie Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 5 października 2007r. sygn. II Kp – 206/07 o zastosowaniu tymczasowego aresztowania było legalne i znajdowało podstawy prawne w przepisach rozdziału 28 k.p.k., a wydane przez prokuratora polecenie zatrzymania podejrzanego miało oparcie w przepisie art. 247 k.p.k.. Oceny tej nie przekreśla fakt, że Sąd Okręgowy we Wrocławiu z dnia 26 października 2007r. sygn. IV Kz – 1186/07 uznał za wystarczające stosowanie łagodniejszego środka zapobiegawczego, gdyż na tle art. 552 § 4 k.p.k. nie przesądza to o „niewątpliwiej niesłuszności” tymczasowego aresztowania. Przyjęcie innego stanowiska, wbrew

intencjom ustawodawcy, przesądzałyby o niewątpliwe niesłuszności tymczasowego aresztowania w każdej sytuacji zastąpienia go łagodniejszym środkiem zapobiegawczym.

Po wtóre, zgodzić się należy z pełnomocnikiem wnioskodawcy, że w zaskarżonym wyroku Sąd Okręgowy we Wrocławiu nie poczynił wymaganych ustaleń co do tego, jakie zarzuty stawiano M. A. (1) w momencie zastosowania tymczasowego aresztowania i jakie były podstawą zastosowania najsurowszego ze środków zapobiegawczych, a także czy został z tych zarzutów uniewinniony lub czy w stosunku do nich umorzono postępowanie karne.

Jak wskazano we wcześniejszym fragmencie niniejszego uzasadnienia, wyrokiem Sądu Rejonowy w Środzie Śląskiej, VII Zamiejskowy Wydział Karny w W. z dnia 16 października 2014r. sygn. akt VII K – 6/13 uniewinniono oskarżonego M. A. (1) od 10 zarzucanych mu czynów, przy czym żadne z tych przestępstw nie było objęte zarzutami stawianymi M. A. (1) w momencie kierowania wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania w dniu 4 października 2007r. i żadne z nich nie było podstawą stosowania tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r.. Ponadto, wyrokiem tym umorzono wobec postępowanie karne wobec M. A. (1) w odniesieniu do 5 czynów, wśród których z powodu przedawnienia karalności umorzono postępowanie w stosunku 4 zarzutów stawianych M. A. (1) w momencie kierowania wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania w dniu 4 października 2007r. i stosowania tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r.. Były to jednak zarzuty obejmujące przestępstwa z art. 216 § 1 k.k. i art. 217 § 1 k.k., które z pewnością nie stanowiły podstawy stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania, zgodnie z art. 259 § 3 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją, czyli przed 1 lipca 2015r.. Stąd wniosek, że podstawą stosowania tymczasowego aresztowania były zarzuty popełnienia pozostałych 12 przestępstw, stawiane w momencie stosowania tymczasowego aresztowania, za które ostatecznie M. A. (1) został prawomocnie skazany na bezwzględną karę pozbawienia wolności.

Po trzecie, nie jest prawdziwy argument pełnomocnika wnioskodawcy, że M. A. (1) został skazany wyłącznie za 11 przestępstw spośród wszystkich 43 czynów, które mu zarzucono. Treść wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej, VII Zamiejskowy Wydział Karny w W. z dnia 16 października 2014r. sygn. akt VII K – 6/13 oraz utrzymującego go w mocy wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 25 marca 2015r. sygn. IV Ka – 126/15 (k. 185-195, 233-241 akt sprawy oraz k. 2162-2200n, 2230-2251 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie) wskazuje jednoznacznie, że M. A. (1) został skazany za zdecydowaną większość zarzuconych aktem oskarżenia przestępstw (łącznie 28 czynów), z tym że co do niektórych z nich przyjęto konstrukcję ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k..

Po czwarte, analiza przestępstw, których popełnienie przypisano M. A. (1) w zaskarżonym wyroku przemawia jednoznacznie, że nie były bezpodstawne obawy wyrażone w postanowieniu Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 5 października 2007r. sygn. II Kp – 206/07 o możliwości popełnienia przez niego innych przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, także wobec funkcjonariuszy policji. Dość stwierdzić, że M. A. (1) ostatecznie przypisano szereg przestępstw na szkodę policjantów popełnionych po dacie zwolnienia go z aresztu śledczego, a zatem po dniu 26 października 2007r., a także psychiczne i fizycznie znęcanie się nad matką M. A. (2) w okresie od 16 grudnia 2005r. do 24 stycznia 2008r..

Po piąte, nie można się zgodzić z argumentami wnioskodawcy oraz jego pełnomocnika procesowego, przedstawionymi przed Sądem I instancji oraz w apelacji, w których starali się oni wykazać, że w wyniku tymczasowego aresztowania wnioskodawca poniósł szkodę majątkową w rozumieniu uszczerbku w majątku (damnum emergens) lub utraty spodziewanych korzyści (lucrum cessans).

Poza gołosłownymi twierdzeniami, wnioskodawca nie wykazał, aby przed tymczasowym aresztowaniem był zatrudniony na podstawie umowy o pracę lub na podstawie jakiegokolwiek innej umowy, a także jaki był zakres jego obowiązków pracowniczych, czas pracy, wynagrodzenie itp. Była w tym zakresie możliwość przedstawienia ewentualnych zaświadczeń o zatrudnieniu i zarobkach, umów o pracę lub w innej formie zatrudnienia, zeznań podatkowych o podatku dochodowym od osób fizycznych lub jakichkolwiek innych. Jednocześnie na poszczególnych

etapach postępowania wnioskodawca składał sprzeczne oświadczenia procesowe na temat swojego zatrudnienia i zarobków.

W zażaleniu na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania obrońca podejrzanego twierdził, że M. A. (1) był jedynym żywicielem rodziny i był zatrudniony jako sprzedawca w sklepie nocnym we W., a jego wynagrodzenie kształtowało się w granicach 1.000-1.500,- złotych (k. 251-253 akt sprawy). Natomiast w tym zażaleniu nie przedstawiono na potwierdzenie tego faktu żadnych dokumentów, a wśród dokumentów dołączonych przez obrońcę podejrzanego do zażalenia znalazło się świadectwo pracy podejrzanego M. A. (1) ze spółki z o.o. (...) we W. przy ul. (...), z którego wynikało, że tylko w dniach 9-31 sierpnia 2007r. pracował jako kasjer – sprzedawca i umowa o pracę została rozwiązana z upływem okresu, na jaki ją zawarto (k. 254 akt sprawy).

Co więcej, na rozprawie w dniu 3 lutego 2009r. wnioskodawca oświadczył, że w wyniku tymczasowego aresztowania został zwolniony z pracy i przez 3 miesiące pozostawał bez pracy (k. 13-14 akt sprawy), natomiast na rozprawie w dniu 16 czerwca 2015r. jako świadek zeznał, że przed aresztowaniem pracował w sklepie nocnym jako kasjer – sprzedawca na nocki i zarabiał miesięcznie 4.000-4.500,- złotych, a w wyniku zastosowania tymczasowego aresztowania przez 3 lata nie mógł znaleźć pracy (k. 209v akt sprawy).

Takie rozbieżności w relacji wnioskodawcy M. A. (1) jednoznacznie każą stwierdzić, że nie wykazał on powstania szkody, choć ciążył na nim w tym zakresie ciężar dowodu.

Po szóste, zaliczenie na podstawie art. 63 § 1 k.k. w całości na poczet orzeczonej ostatecznie kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności okresu zatrzymania i tymczasowego aresztowania M. A. (1) od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r. oznacza, że o wskazany okres zostanie skrócona orzeczona wobec niego kara pozbawienia wolności, co zasadniczo o okres ten ograniczy dolegliwości wnioskodawcy wynikające z pozbawienia wolności i skróci okres pozbawienia go możliwości zarobkowania i osiągania dochodów. W swoich wnioskach (...) A. nie wykazał natomiast, by zastosowane wobec niego tymczasowe aresztowanie przyniosło dodatkowe dolegliwości, wykraczające ponad typowe dolegliwości wynikające z odbywania kary pozbawienia wolności.

Nie można przy tym sugerować się wyłącznie argumentami przedstawianymi przez wnioskodawcę o szczególnych szyskanach ze strony wymiaru sprawiedliwości, prokuratury i policji, gdyż dokładna analiza zebranego materiału dowodowego, w szczególności podstaw skazania M. A. (1) w sprawie o sygn. akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie, a także opinii biegłych lekarzy psychiatrów, którzy opiniowali w tej sprawie, dowodzi, że w każdym działaniu organów procesowych wnioskodawca dopatruje się bezpodstawnych i bezprawnych działań oraz nieprawidłowości i szyskan.

Jeżeli chodzi o powołane przez wnioskodawcę na potwierdzenie doznanych krzywd zeznania świadka M. D. (k. 208 akt sprawy), to brak jest wystarczających podstaw, aby uznać, że stosowanie środków przymusu bezpośredniego wobec M. A. (1) było związane z okresem zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 3 października 2007r. do dnia 26 października 2007r., a także że użycie wobec niego kajdanek służbowych przez policjantów przekraczało potrzeby wynikające z interwencji.

Po siódme, wprawdzie w posiedzeniu w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania nie wziął udziału, adw. W. Ś., który został wyznaczony obrońcą z urzędu podejrzanego M. A. (1) zarządzeniem sędziego Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 4 października 2017r., jednak zarządzenie to zostało doręczone prokuratorowi dopiero w dniu 9 października 2007r. (k. 290 akt sprawy). Tylko tym należy tłumaczyć niepowiadomienie obrońcy o posiedzeniu, co zresztą w nie udaremniło mu przygotowania i złożenia zażalenia, przygotowanego starannie, z dołączeniem szeregu dokumentów dotyczących odnoszących się do sytuacji osobistej i rodzinnej M. A. (1).

Po ósme, trudno doszukiwać się jakiegokolwiek związku pomiędzy zwłoką w rozpoznaniu zażalenia na podstawienie Prokuratora Rejonowego w Wołowie w sprawie Ds. 647/07 w związku z zarzutami kierowanymi wobec S. T. przez M. A. (1), a kwestią słuszności stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania. Należy pamiętać, że w punkcie VI części rozstrzygającej prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej, VII Zamiejscowy Wydział Karny w W. z

dnia 16 października 2014r. sygn. akt VII K – 6/13 utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 25 marca 2015r. sygn. IV Ka – 126/15 (k. 185-195, 233-241 akt sprawy oraz k. 2162-2200n, 2230-2251 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie) M. A. (1) został ostatecznie jednak uznany za winnego przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. na szkodę S. T., a jednocześnie sądy obu instancji miały wgląd do doniesienia o przestępstwie złożonego przez M. A. (1) przeciwko S. T. (k. 121-129 akt VII K – 6/13 Sądu Rejonowego w Wołowie).

Z tych względów, należało ostatecznie podzielić stanowisko Sądu Okręgowego we Wrocławiu, że nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek (...) A. o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia z powodu oczywiście niesłusznego tymczasowego aresztowania. W związku z tym zaskarżony wyrok utrzymano w mocy (art. 437 § 1 k.p.k.).

Podstawę zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. G. wynagrodzenia tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy w postępowaniu odwoławczym oraz tytułem podatku VAT stanowiły przepisy art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982r. Prawo o adwokaturze (tekst jednolity: Dz. U. z 2002r., Nr 123, poz. 1058 z późniejszymi zmianami) oraz § 14 ust. 6 oraz § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późniejszymi zmianami).

Orzeczenie o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze oparto o przepis art. 544 § 2 k.p.k., stwierdzający, że postępowanie w tego rodzaju sprawach jest wolne od kosztów.

<i>SSA Bogusław Tocicki</i>	<i>SSA Wojciech Kociubiński</i>	<i>SSA Andrzej Kot</i>
------------------------------------	--	-------------------------------